ЗАТВЕРДЖЕНО
ПРОТОКОЛОМ №210926-01
ЗАСІДАННЯ ЧЛЕНІВ
ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
«КУЛЬТУРНО-ВИДАВНИЧИЙ
ПРОЕКТ “ЧИТОМО”»
від 21 вересня 2026 року

ПОЛОЖЕННЯ ПРЕМІЇ

“ПРЕМІЯ ЧИТОМО ЗА ВИДАТНІ ДОСЯГНЕННЯ У КНИГОВИДАВНИЧІЙ СПРАВІ”

“THE CHYTOMO AWARD FOR OUTSTANDING ACHIEVEMENT IN PUBLISHING”

ЧИТОМО

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Премія задля відзначення досягнень дієвців у сфері літератури і книговидання в Україні започаткована 2023 року громадською організацією «Культурно-видавничий проект "Читомо"».

2. Організатор конкурсу — ГО «Культурно-видавничий проект "Читомо"».

3. Фінансове забезпечення Конкурсу здійснюється Організатором шляхом залучення коштів від меценатів, спонсорів та грантової підтримки.

4. Це Положення визначає порядок організації, проведення конкурсу на здобуття та присудження «Премія Читомо за видатні досягнення у книговидавничій справі» (надалі — Премія) та затверджується Наказом.

5. Мета Премії — відзначити видатні досягнення дієвців українського книговидання та літературної сфери, зокрема їхній внесок у суспільний розвиток і приклад стійкості попри воєнні втрати, та зробити їх помітнішими.

6. На здобуття Премії висуваються номінанти — юридичні і приватні особи — громадяни України, а також іноземці.

7. Вимоги до висування кандидатів можуть різнитися відповідно до номінації.

8. Премія присуджується за досягнення протягом календарного року, що передує даті оголошення конкурсу. У разі проведення Премії, пізніше ніж за рік від попереднього нагородження, Премія присуджується за період від дати оголошення прийому заявок на Премію попереднього року до дати актуального оголошення Премії.

9. **Премія присуджується в таких номінаціях:**

9.1) НОМІНАЦІЯ "ВИДАВНИЧІ РІШЕННЯ"

Присуджується за:
- асиметричні рішення на тлі зростання воєнних злочинів рф проти сектору
- розвиток інноваційного підходу у видавництві;
- креативну трансформацію бізнесу за умов війни;
- розвиток нових партнерств для розвитку книговидання;
- розвиток книжкового / літературного ландшафту України;
- інклюзивність підходів у книговиданні;
- соціальну відповідальність компаній;
- внесок у протидію воєнним злочинам й агресії рф.

На здобуття Премії у цій номінації можуть бути висунуті: видавництва, книгарні, креативні компанії, громадські організації, творчі об'єднання, держустанови чи їхні відділи.

9.2) НОМІНАЦІЯ "КНИЖКОВА ІНІЦІАТИВА З ПРОМОЦІЇ ЧИТАННЯ"

Присуджується за:
- підтримка населення за допомогою літератури під час війни;
- реформування і запровадження політик, програм, що впливають на розвиток сектору, населення чи спільнот через читання;
- створення позитивного іміджу читання і читачів;
- створення можливостей і просторів, що стимулюють читання;
- мережування ініціатив, що сприяють читанню;
- трансформацію освітнього процесу за допомогою читання.

На здобуття Премії у цій номінації можуть бути висунуті: ініціативи (проєкти) від видавництв, книгарень, бібліотек, креативних компаній, громадських організацій і творчих об'єднань, установ тощо.

9.3) НОМІНАЦІЯ "АМБАСАДОР УКРАЇНСЬКОЇ КНИГИ"

Присуджується за:
- особистий внесок у формування пам'яті за загиблими, у донесення інформації про втрати для книговидання і літературної сцени;
- внесок у видимість української книги та літератури у світі;
- формування позитивного іміджу української літератури та культури;
- залучення ефективних партнерств, що допомагають у відновленні видавничої інфраструктури та/або сприяють популяризації української книги і літератури за кордоном;
- пошук нових способів і форматів для промоції української літератури.

На здобуття Премії у цій номінації можуть бути висунуті: культурні менеджери, експерти книжкової і літературної галузі, представники літературної та книжкової сцени — громадяни України та іноземці.

9.4) НОМІНАЦІЯ "АВТОРСТВО ЛОКАЛЬНИХ ЗМІН"

Присуджується за:
- ініціативу, що втілює завдяки читанню об'єднавчу функцію, порозуміння для мешканців громади, допомагає пережити стрес і тривожність;
- ініціативи, що підтримує культурне життя, доступ до книги й надає надію в ускладнених умовах;

- залучення мешканців громади до читання, книжкових подій, літературної творчості, бібліотек або інших форм культурної взаємодії;
- інклюзивність доступу до книжок незалежно від віку, місця проживання, соціального чи матеріального становища;
- ініціатива відповідає конкретним потребам громади та увиразнює її особливості;
- глибину й довгостроковість впливу;
- досягнення партнерств із іншими організаціями, державним чи громадським секторами;
- книжкові і навколокнижкові ініціативи, що сприяють літературній творчості українських військових та ветеранів, а також залучення ветеранів до професійної діяльності в літературний/сектор;
- інноваційність і можливість масштабування в інших громадах.

На здобуття Премії у цій номінації можуть бути висунуті: креативні компанії, бібліотеки, громадські організації, творчі об'єднання, держустанови чи їхні відділи у громадах. Перевага надається організаціям, що працюють у громадах з Лівобережжя.

9.5) ІНШІ СПЕЦІАЛЬНІ ВІДЗНАКИ

Члени Журі можуть нагороджувати номінантів спеціальними відзнаками.

10. Премія може присуджуватися посмертно. У такому разі Премію отримують спадкоємці.

11. Перелік номінацій може переглядатися та змінюватися щороку. Зміни вносяться у Положення та затверджуються Наказом. Зміни щодо додаткових номінацій затверджуються на зборах ГО та закріплюються наказом, без внесення змін до Положення.

12. Організатор Премії керується у своїй діяльності принципами об'єктивності, чесності, відкритості та прозорості.

13. Під час проведення Конкурсу оброблення персональних даних учасників здійснюється з урахуванням вимог Закону України «Про захист персональних даних».

2. ВИСУВАННЯ КАНДИДАТІВ

1. Висувати кандидатів на присудження Премії можуть українські та іноземні організації:

- культурні інституції та Посольства в Україні та за кордоном;
- громадські об'єднання та спілки;
- юридичні компанії із відповідним профілем;
- громадські та творчі спілки (громадські спілки і ГО);
- освітні заклади;
- видавництва;
- бібліотечні установи та асоціації;
- редакції медіа;
- представники неформальних об'єднань громадських активістів, які працюють не менше 1 року, є видимими у публічному полі, з активним сайтом та/або соціальними мережами.

2. Кандидати на присудження премії не можуть бути подані до участі в конкурсі шляхом самовисування.

3. Може висуватися до трьох номінантів, по одному у кожній категорії.

4. Висування кандидатів відбувається шляхом заповнення аплікаційної форми українською та англійською мовами, розміщеної в інформації про Премію на сторінці https://award.chytomo.com/. У разі незаповнення аплікаційної форми англійською мовою, подання вважається таким, що не пройшло технічний відбір.

5. Аплікаційна форма повинна містити обґрунтування вибору номінанта.

6. Аплікаційні форми, надіслані після закінчення терміну прийому, не розглядаються.

3. ПРИСУДЖЕННЯ ПРЕМІЇ

1. Конкурс складається з трьох етапів:

   - перший етап — технічний відбір, перевірка Оргкомітетом надісланих аплікаційних форм на відповідність до критеріїв, затверджених Положенням (формування довгого списку);
   - другий етап — вибір членами журі п'яти найкращих кандидатів у кожній номінації для наступного етапу конкурсу (формування короткого списку);
   - третій етап — вибір членами журі переможців Премії в кожній із номінацій.

2. У конкурсі не можуть брати участь:

   - члени журі, та організації, з якими вони перебувають у трудових відносинах на момент перебігу конкурсу, а також члени їхніх родин;

› працівники організатора й спонсорських організацій;
› переможці Премії попередніх років.

4. ЖУРІ

1. Журі Премії у своїй діяльності керується цим Положенням та законодавством у сфері запобігання корупції.

2. Члени Журі здійснюють свої повноваження на громадських засадах.

3. Журі здійснює свою діяльність на засадах відкритості, публічності, прозорості, неупередженості, законності, рівності прав його членів, об'єктивності та обґрунтованості його рішень, недискримінаційного ставлення до претендентів на здобуття Премії.

4. Члени Журі дотримуються принципів сумлінності та добросовісності.

5. Кожен член Журі зобов'язаний дотримуватися конфіденційності:

   › члени журі не оголошують інформацію про хід голосування та імена переможців до церемонії нагородження або до моменту оголошення результатів конкурсу Організатором.

6. Персональний склад Журі Премії формується щороку Організатором Премії.

7. Членами Журі можуть бути громадяни України та іноземці:

   › незалежні фахівці у сфері культури, публічного або бізнес-адміністрування;
   › представники культурних інституцій, громадських організацій;
   › члени професійних, творчих спілок, об'єднань, асоціацій, організацій у сфері культури, зареєстрованих відповідно до законодавства;
   › члени міжнародних об'єднань, асоціацій, організацій у сфері культури.

8. Термін повноважень визначеного складу Журі становить період проведення конкурсу на здобуття Премії.

9. Члени Журі запрошується до участі в оцінюванні і спеціальним листом з інформацією про Премію, умови та дати проведення.

10. Члени Журі не можуть подавати своїх кандидатів у різних номінаціях.

11. Журі відповідно до покладених на нього завдань:

    › здійснює оцінювання проєктів на другому етапі конкурсу;

    › оцінювання здійснюється кожним членом Журі згідно з Порядком оцінювання заявок на здобуття Премії за визначеними критеріями.

12. Журі визначає переможців на третьому етапі конкурсу шляхом обговорення та голосування більшістю голосів. У разі рівного поділу голосів рішення приймає голова Журі.

13. Засідання журі скликає Оргкомітет.

14. Щороку Головою Журі є одна зі співзасновниць ГО «Читомо», директор ГО «Читомо», або інший представник редакції, призначений Наказом. Представник редакції не голосує за номінантів, засновниками чи організаторами яких є члени Дорадчої ради ГО «Читомо».

15. Засідання Журі може відбуватися дистанційно в режимі відеоконференції.

16. Члени Журі приймають рішення, спираючись на положення Премії.

17. Рішення Журі оформлюється протоколом.

18. Рішення Журі щодо присудження Премії остаточне і не переглядається.

5. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ ПРЕМІЇ

1. Для організації та проведення Премії створюється Організаційний комітет (надалі — Оргкомітет), до складу якого входять члени та волонтери ГО "Культурно-видавничий проект «Читомо»".

2. До обов'язків Оргкомітету належить реалізація організаційних завдань, що забезпечують проведення конкурсу.

3. Організаційний комітет Премії створюється наказом директора ГО «Читомо».

6. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ЗАЯВОК НА ЗДОБУТТЯ ПРЕМІЇ ТА КРИТЕРІЇ ВІДБОРУ

1. Члени журі вибирають з довгого списку 5 номінантів у кожній номінації (другий етап).

2. Список номінантів складається із зазначенням місць (ранжування) — від

1-го (найвищого) до 5-го (найнижчого) для кожної номінації. Місце у рейтингу визначає кількість балів: 1-ше місце — 5 балів, 2-ге місце — 4 бали, 3-тє місце — 3 бали, 4-те місце — 2 бали, 5 місце — 1 бал. Також члени Журі можуть зробити пояснювальний коментар біля кожного номінанта, а також надати екстра-бал для одного з номінантів.

3. У подальшому підрахунку бали для загального рейтингу будуть підраховуватися через додавання всіх оцінок для кожного номінанта.

4. **Критерії, що мають враховуватися під час оцінювання:**

НОМІНАЦІЯ 1. "ВИДАВНИЧІ РІШЕННЯ"

- застосування асиметричних рішень, перебудови бізнес-процесів на тлі руйнувань, спричинених російською агресією;
- внесок у протидію воєнним злочинам й агресії рф;
- вплив на розвиток українського книжкового ринку та формування здорової книжкової екосистеми;
- соціальна відповідальність книжкового бізнесу: чи впливає його розвиток на спільноти та суспільство загалом;
- чи призводить трансформація бізнесу до взаємопідсилення інших бізнесів, кроссекторальної взаємодії, виходу на нові рівні і ринки;
- наскільки підхід до розвитку бізнесу є інноваційним, актуальним та виправданим;
- наскільки бізнес дотримується принципів інклюзивності, гендерної рівності та дотримання прав людини;
- наскільки бізнес дбає за добробут, психологічну стійкість свого колективу, вирощує нові кадри на потреби галузі;
- чи передбачає бізнес-модель досягнення цілей сталого розвитку ООН.

НОМІНАЦІЯ 2. "КНИЖКОВА ІНІЦІАТИВА З ПРОМОЦІЇ ЧИТАННЯ"

- наскільки ініціатива сприяла об'єднанню читачів, їхній резистентності під час воєнних дій;
- наскільки ініціатива уможливила доступ до читання серед своєї цільової аудиторії;
- реформування і запровадження політик, програм, що впливають на розвиток сектору, населення чи спільнот через читання;
- наскільки ініціатива сприяла сталості, довготривалості інтересу до читання;
- наскільки інклюзивною є ініціатива;
- чи сприятиме досвід ініціативи розвитку інших ініціатив з промоції читання, мережуванню таких проєктів і практик.

НОМІНАЦІЯ 3. "АМБАСАДОР УКРАЇНСЬКОЇ КНИГИ"

- чи сприяла діяльність номінанта донесенню правди про воєнні злочини рф та збереження пам'яті про загиблих і про матеріальні втрати;
- наскільки діяльність сприяла видимості української літератури за кордоном;
- чи сприяв номінант позитивним зрушенням у ставленні до України за кордоном;
- наскільки результати діяльності номінанта сприяють розбудові партнерських відносин з іншими країнами, розвитку сталих зв'язків та культурної дипломатії;
- наскільки системною і сталою є діяльність номінанта;
- чи стимулювала до активних дій інших громадян діяльність номінанта, наскільки надихаючим є вплив цієї діяльності.

НОМІНАЦІЯ 4 "АВТОРСТВО ЛОКАЛЬНИХ ЗМІН"

- чи сприяла діяльність номінанта донесенню правди про воєнні злочи ініціатива сприяє об'єднанню, порозумінню мешканців громади,
- допомагає пережити стрес і тривожність?
- чи ініціатива підтримує культурне життя, доступ до книги й надає надію попри небезпеку?
- чи є магнітом соціалізації мешканців громади, чи промотує читання, проводить книжкові події або інші форми культурної взаємодії?
- чи є інклюзивним простором, як представлені інтереси різних читачів, зокрема людей із інвалідністю, ветеранів, соціально незахищених верств?
- чи доступ до книжок є інклюзивним незалежно від віку, місця проживання, соціального та матеріального становища?
- чи ініціатива відповідає конкретним потребам громади, підкреслює її історію, регіональні особливості?
- наскільки глибоким є зв'язок із мешканцями громади й довгостроковий вплив?
- чи здійснювалися партнерств із іншими організаціями, державним чи громадським секторами?
- чи є потенціал масштабування в інших громадах.

5. Визначення переможців із короткого списку відбувається шляхом обговорення на засіданні журі та голосуванням простою більшістю голосів (3 етап).

7. ЕТАПИ КОНКУРСУ

1. Оголошення конкурсу — початок листопада 2026 року.
2. Приймання заявок, висування номінантів — протягом листопада 2026 року.
3. 1-й етап відбору. Технічний відбір заявок, формування “довгого списку” Премії (виконується Оргкомітетом) — кінець листопада 2026 року.
4. 2-й етап відбору. Робота членів журі, оцінка заявок у кожній з Номінацій конкурсу — початок грудня 2026 року.
5. 3-й етап відбору. Вибір членами журі переможців у кожній з Номінацій Премії шляхом ранжування та обговорення результатів на спільному засіданні — початок грудня 2026 року.
6. Оголошення коротких списків Премії — середина грудня 2026 — початок січня 2027 року.
7. Урочиста церемонія оголошення й нагородження переможців Премії — кінець січня — початок лютого 2027.

8. КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ

1. Під час організації і проведення конкурсного відбору та виплати матеріальної частини премії переможцям (лауреатам) директор ГО «Читомо», представники Оргкомітету та члени Журі зобов’язані:
   - › неухильно дотримуються загальновизнаних етичних норм поведінки;
   - › не розголошувати і не використовувати конфіденційну інформацію, що стала їм відома, у зв’язку з виконанням своїх обов’язків, крім випадків, встановлених законом;
   - › вживати заходів щодо недопущення виникнення реального та/або потенційного конфлікту інтересів під час своєї діяльності;
   - › повідомляти про наявність реального та/або потенційного конфлікту інтересів;
   - › не вчиняти дій та не приймати рішень в умовах реального конфлікту інтересів, що виник під час організації конкурсного відбору та фінансування.
2. Кожен член Журі зобов’язаний не допускати конфлікту інтересів під час проведення конкурсного відбору:
   - › членами журі не можуть бути членами родини номінантів, та особами, пов’язаними з ними майновими зв’язками;
   - › члени журі не можуть перебувати із номінантами у трудових відносинах під час конкурсного відбору і здійснення оцінки заявок;
   - › члени редакції «Читомо» не можуть брати участь в оцінюванні проєктів або номінантів, що пов’язані з Дорадчою радою «Читомо» трудовими відносинами або родинними зв’язками.
3. З метою недопущення виникнення реального та/або потенційного конфлікту інтересів директор ГО «Читомо», представники Оргкомітету та члени Журі, а також члени їх сімей, не можуть подавати номінантів на здобуття Премії.
4. Якщо член Журі при ознайомленні з заявками (номінантами) побачив ознаки конфлікту інтересів, він зобов’язаний повідомити про це Оргкомітет Премії перед початком оцінювання.
5. Якщо член Журі заявив про конфлікт інтересів, він усувається від оцінки конкретного номінанта в межах конкурсу.

9. ОПРИЛЮДНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ І ВРУЧЕННЯ ПРЕМІЇ

1. Урочиста церемонія вручення Премії, за участі фіналістів конкурсу, членів журі відбудеться наприкінці січня 2027 року у Києві (офлайн або онлайн формат)
2. Результати Премії будуть перебувати у відкритому доступі і на сайті https://award.chytomo.com/

10. ПРИЗОВИЙ ФОНД

1. Переможці всіх номінацій, отримують матеріальну виплату у розмірі 150 000 гривень.
2. Розмір виплати може змінюватися після вирахування податків залежно від законодавства країни, де зареєстрована фізична особа чи компанія-отримувач.
3. Виплати відбуваються протягом 1 місяця з моменту оголошення результату, шляхом зарахування коштів на банківський рахунок.
4. Підставою для виплати грошової частини Премії є протокол засідання журі та договір.

11. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. У разі виникнення спірних питань за цим Положенням вони вирішуються шляхом сумлінних і конструктивних переговорів між сторонами конфлікту.

2. Пункти цього Положення можуть бути в будь-який момент доповнені і / або змінені з подальшим інформуванням усіх респондентів.

3. Дані для зв'язку з Організатором:
   E-mail: **vitryna.chytomo@gmail.com**
   Тема листа: «Премія Читомо-2026»